

Fan platformasi		
Fanning to‘liq nomi: Gaz kimyosi sanoati korxonalar loyihalash asoslari		
Fan kodi: GSK4806	Fanga ajratilgan kreditlar (ECTS): 6	davomiyligi: 1 semestr
Kafedra: Gazni qayta ishlash kimyoviy texnologiyasi		
Fan qaysi yo‘nalish talabalari uchun: Gazni chuqr qayta ishlash texnologiyasi		
Fan ma’ruza o‘qituvchisi: Mengliyev Sherzod Shoimovich		
Fanga ajratilgan umumiy soatlar: 180	Email: sh.shoimovich@gmail.com	
Fan seminar mashg‘ulotlari o‘qituvchisi(lari):		
Prerekvizitlar:	Talabada neft va gazni qayta ishlash sohasiga nisbatan qiziqish bo‘lishi, Gazlarni chuqr qayta kimyosi va texnologiyasi chuqr qayta ishlash fanlari bo‘yicha yetarli bilimga	
Fanning qisqacha bayoni: “Gaz kimyosi sanoati korxonalar loyihalash asoslari” fani mutaxassislik blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 4-kursda o‘qitilishi maqsadga muvofiq. Mazkur fan oliy ta’lim, kredit ta’lim tizimi, modulli o‘qitish texnologiyalari, shu bilan birga sohaning tarixi va hozirgi kundagi holati va istiqbollari haqida umumiy ma’lumotlar keltirilgan.		

Fanning maqsadi: Talabalarni oliy ta’lim tizimiga moslashtirish, undagi o‘ziga xos jihatlari, umumiy o‘rtta ta’limdan farqli jihatlari, o‘qish jarayoni va unda talabalarning haq-huquqlari, imtiyozlari haqida umumiy ma’lumot berish, mamlakatimiz neft-gaz sanoati uchun atroflicha tushuncha berish, kelajakdagi egallaydigan kasb sohalari, ularga qo‘yilgan talablar haqida zaruriy bilimlarni shakllanishini ta’minlashdir.

Fan yakunida talabalar quyidagi malaka va ko‘nikmalarga ega bo‘lishadi:

- talabalarga oliy ta’lim tuzilishi, oliy ta’lim muassasi tarixi va faoliyati haqida atroflicha ma’lumot berish, o‘zlarini tanlagan sohalari bo‘yicha umumiy boshlang‘ich ma’lumot berish, sohaning istiqboldagi rejalari bilan tanishtirishdan iboratdir;
- talabalarda ixtisoslikka qiziqish uyg‘otish, kelgusida ular ishlaydigan korxonalardagi jarayonlar bilan tanishtirishdir *bilish va ularidan foydalana olish*;

Ma’ruza mashg‘ulotlari

Ma’ruza mashg‘ulotlari katta sig‘imli, multimedia qurilmalari bilan jihozlangan o‘quv auditoriyalarida olib boriladi.

Amaliy mashg‘ulotlar

Amaliy mashg‘ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o‘tiladi. Mashg‘ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o‘tiladi, “Keys-stadi” texnologiyasi ishlataladi. Ko‘rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi.

Laboratoriya mashg‘ulotlar

Laboratoriya mashg‘ulotlari multimedia qurilmalari va laboratoriya jizohlari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o‘tiladi. Ko‘rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi.

Kurs ishi

Talaba kurs ishini bajarish jarayonida adabiyotlardan foydalanib, texnologik hisoblarni to‘g‘ri bajardi. Apparat va jihozlarni tanlaydi. Kurs ishi tushuntirish, hisoblash va grafik bo‘limlardan iborat.

Mustaqil ta’lim

Mustaqil o‘zlashtiriladigan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan taqdimotlar, guruh bilan ishlanmalar, mustaqil ishlar tayyorlanadi.

Nº	Fan mavzulari	Ma’ruza soatlar hajmi	Amaliy mashg’ul ot soatlar hajmi	Mustaqil ta’lim soatlari
1	Kirish. “Gaz kimyosi sanoati korxonalari loyihalash asoslari” fanning mazmuni va mohiyati. Uning kelib chiqishi va	2		9
1.1.	Asosiy konstruktsion materiallar va ularni tanlash		4	
2.	Ishlab chiqarish korxonalarini loyixalash. Loyixa turlari va umumiy ma’lumotlar	2		9
2.1.	Ishlab chiqarish korxonalarini texnik-iqtisodiy ko‘rsatkichlari		6	
3.	Qurilishni turlari va xarakteri	2		9
3.1.	Turli xil yoqilg‘ilarni yonishida xosil bo‘layotgan zaxarli birikmalarni aniqlash.		4	
4.	Gazni qayta ishlash korxonalarini (GQIK) va gaz kimyosi korxonalari (GKK) texnik-iqtisodiy asoslash ko‘rsatkichlari	2		9
4.1.	Apparatning «kichik nafas olishidagi» zaharli chiqindilarning		6	
5	Loyixaning montaj va qurilish qismini tuzish	2		9
5.1.	Apparatning «Katta nafas olishidagi» zaharli chiqindilarning atmosfera havosiga tashlanishi miqdorini hisoblash		4	
6.	Ishlab chiqarishning va korxonaning materiallar oqimi chizmasini va material balansini tuzish	2		9
6.1.	Gidravlik hisoblar		6	
7	Elektron xisoblash texnikasini korxonalaring balans va chizmalarini xisoblashda qo‘llash. Loyixalashda kompyuter grafikasi texnologiyasidan foydalanish	2		9
7.1.	Suyuqlik yuzasidan bug‘lanayotgan zararli birikmalarning		4	
8.	Asosiy qurilma va sexlarning texnologik qismini loyixalash	2		9
8.1.	Nasosning foydali ish koeffitsiyentini aniqlash		6	
9.	Asosiy qurilmaning texnologik loyihasini ishlab chiqish	2		9
9.1.	Vertikal tindirgichlar		4	
10.	Korxonaning umumiy xo‘jalik ob’ektlarini loyixalash.	2		9
10.1.	Adsorbsiya		4	
11.	Korxonani energiya resurslari bilan ta’minalash va uni loyixa	2		9
12.	Atrof muxitni muxofaza qilish maqsadida qo‘yiladigan asosiy	2		9
Jami		24	48	108

Adabiyotlar

1. Z.Salimov. Neft va gazni qayta ishlash jarayonlarini va uskunalari.. -T.: Aloqachi, 2010. -508 bet.
2. N.R.Yusupbekov, H.S.Nurmuhamedov, S.G.Zokirov. Kimyoviy texnologiya asosiy jarayon va qurilmalari. -T.: Sharq, 2003. -644 bet. (
3. H.S.Nurmuhamedov, S.K.Nig‘matov, A.Sh.Abdullayev va b. Neft va kimyo sanoatlari mashina va qurilmalarini hisoblash va loyihalash (misol va masalalar). -T.: TTKI, 2008. -356 bet.
4. S.B.Byerjichinskaya. Ximiya i tyexnologiya nyefti i gaza. Infra-m, 2020. -416 bet.
5. A.G.Azimov, R.X.Yuldashev, E.N.Yusupxodjayeva. Neft va gaz kimyosi. -T.: Fan va texnologiya, 2017. -332 bet.

Qo‘srimcha adabiyotlar

6. O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. Toshkent, 2020 y.
7. Shavkat Mirziyoyev. Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan birga quramiz. -T.: O‘zbekiston, 2017. -484 bet

6. www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi Hukumat portali.
7. www.lex.uz
8. www.neftpererabotka.com.ru
9. www.twirpx.com
10. www.organicheskayahimiya.ru
11. www.ximia-nefti.ru

Kontakt soatlari*: mustaqil ta’lim topshiriqlarini bajarish, ularni taqdim etish, zarur ma’lumotlar va turli materiallar bo‘yicha savollarga quyidagi grafik asosida o‘qituvchiga murijaat qilishingiz mumkin:

Nº	Kun	Vaqt	Xona
1.	Seshanba	10.00 – 12.00	309
2.	Juma	10.00 – 12.00	309